

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ НА ТРАНСПОРТІ»

підготовки спеціаліст, магістр

***спеціальності 7.05070202 і 8.05070202 «Електричні системи і
комплекси транспортних засобів»***

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: ст. викл. Н. І. Кульбашна

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою університету, як
тимчасово діюче до затвердження Президією Науково-методичної комісії з
напрямку підготовки 6.050702 «Електромеханіка».

Протокол № 6 від 19квітня 2013 року.

ВСТУП

Транспорт є органічним і обов'язковим елементом держави й впливає на її розвиток. Транспортна система являє собою сукупність різних видів транспорту, які знаходяться у взаємодії та взаємозалежності при здійсненні перевізного процесу.

Основні завдання розвитку транспорту зводяться до створення системи транспортних зв'язків, що відповідає оптимальної організації перевезень пасажирів та вантажів, що в нових ринкових умовах добуває особливого сенсу.

Сучасний підхід до визначення пріоритетів економічної діяльності орієнтує підприємства в першу чергу на вивчення потреб ринку, тобто запитів тих, хто може бути зацікавлений у придбанні певної продукції або отриманні послуги, і на підставі цього знання забезпечувати ефективне продукування предмету продажу. В цьому є докорінна відмінність від звичних, що склалися за умов командно-адміністративної економіки, цілей управлінської структури транспортних підприємств, коли пріоритетом вважався обсяг продукції. Тому в сучасних умовах виникає потреба використання нових напрямків роботи транспортних підприємств.

Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни «Організація та управління на транспорті».

Дисципліна «Організація та управління на транспорті» є соціально-економічною та гуманітарною дисципліною для підготовки спеціалістів за спеціальністю 7.05070202 - " Електричні системи і комплекси транспортних засобів".

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння матеріалу студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання з економічної теорії, володіти питаннями економіки транспортних підприємств, технології перевезень пасажирів та вантажів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни сукупність методів та засобів організації економічної діяльності транспортних підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вступ до електромеханіки;

Економіка та організація виробництва;

Технічна експлуатація транспортних засобів;

Ресурсозбереження на транспорті;

Інформаційні технології на транспорті.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Організація продажу транспортних послуг.
2. Ресурсне забезпечення продукування транспортних послуг.
3. Організація управління транспортним підприємством.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* вивчення дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів цілісної й логічно-послідовної системи знань щодо суті управління транспортними підприємствами як в цілому, так і за окремими його підрозділами, щодо принципу, методу й процедури забезпечення причинно-наслідкових зв'язків між потребами населення в транспортних послугах та їх реалізацією.

1.2. Основними *завданнями*, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка майбутніх спеціалістів з питань:

- організації надання транспортних послуг;
- економічної і політичної функції транспорту;
- транспорту як елемента матеріального і нематеріального виробництва;
- ресурсного забезпечення продукування транспортних послуг;
- маркетингових досліджень на транспорті;
- формування тарифів і цін на транспорті;
- прийняття рішень щодо інновацій, інвестицій, ризиків;
- інформаційної основи управління;
- системних аспектів управління підприємством;
- функцій управління;
- організації апарату управління на транспортних підприємствах ;
- виробничих фондів транспортного підприємства;
- організації ефективного використання ресурсів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають *знати* :

- сутність управління на транспорті;
- принципи системного підходу в управлінні;
- специфіку організації надання транспортних послуг;
- особливості формування тарифів і цін на транспорті;
- організацію ефективного використання ресурсів;
- принципи побудови структури управління;

вміти :

- визначати маркетингову характеристику маршрутів;
- вирішувати завдання, що пов'язані з прийняттям рішення в умовах невизначеності;
- розробляти та вживати заходів щодо вдосконалення планування та організації виробничих процесів;

- вживати заходів щодо вдосконалення структури управління;
- затверджувати науково обґрунтовані управлінські рішення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 162 годин / 4,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація продажу транспортних послуг

Тема 1. Вступ

1. Розвиток і становлення дисципліни.
2. Сутність і зміст дисципліни.
3. Принцип системного підходу в організації та управлінні.
4. Визначення транспортного підприємства.

Тема 2. Ключові моменти економіки транспорту

1. Сучасний транспорт у світовому господарстві.
2. Транспорт України в нових ринкових умовах.
3. Особливості транспорту як галузі економіки.
4. Структурно-функціональна характеристика транспорту.
5. Елементи й операції перевізного процесу.
6. Економічно доцільні сфери розподілу перевезень.
7. Показники роботи транспорту.
8. Основні критерії вибору виду транспорту клієнтом для перевезень.
9. Економічні критерії розміщення підприємств транспорту.

Тема 3. Транспортна послуга як кінцевий продукт діяльності транспортного підприємства

1. Характеристика транспортної послуги як продукту нематеріального та матеріального виробництва.
2. Вимірювач транспортної послуги на транспорті.
3. Особливості транспортного виробництва на міському пасажирському транспорті.
4. Організація транспортних послуг на міському електротранспорті.
5. Вимірювач транспортної послуги на міському пасажирському транспорті.

Тема 4. Тарифи та ціни за транспортні послуги

1. Сутність тарифної системи.
2. Принципи складання ціни за перевезення.
3. Особливості ціноутворення на транспорті .
4. Стан проблеми ціноутворення на міському електротранспорті.
5. Диференціація цін та призначення цін відповідно до обсягів транспортних послуг.
6. Вплив ринкових умов на формування тарифів.

7. Форми й методи державного регулювання цін на транспорті.

Змістовний модуль 2. Ресурсне забезпечення продукування транспортних послуг

Тема 5. Матеріально-технічні, трудові ресурси галузі

1. Матеріально-технічні ресурси.
2. Основні фонди транспортного підприємства.
3. Оборотні засоби.
4. Удосконалення планування виробничих завдань.
5. Завдання досягнення беззбитковості підприємства.
6. Управління трудовими ресурсами.

Тема 6. Маркетингова діяльність на транспорті

1. Маркетинговий підхід в організації продажу транспортних послуг.
2. Система маркетингової інформації.
3. Методи збору даних при проведенні маркетингового дослідження.
4. Сегментація ринку транспортних послуг.
5. Призначення реклами, її класифікація.
6. Питання удосконалення маркетингової діяльності.
7. Інформаційні технології для забезпечення продукування та продажу транспортних послуг.

Змістовний модуль 3. Організація управління транспортним підприємством

Тема 7. Система управління транспортним підприємством

1. Сутність управління та менеджмент.
2. Методи управління.
3. Види управлінської діяльності.
4. Інформаційна основа управління.
5. Системні аспекти управління підприємством.
6. Визначення складу та змісту функцій управління.
7. Характеристика процесу стратегічного управління.

Тема 8. Організація апарату управління

1. Організаційна структура підприємства.
2. Карти ділового процесу виробництва.
3. Чисельність працівників апарату управління.
4. Кількість ієрархічних рівнів структури апарату управління.
5. Регламентація управлінської діяльності.
6. Кадри апарату управління.
7. Сучасний підхід у питанні використання трудових ресурсів.

Тема 9. Прийняття рішень щодо інновацій. Інвестиції та ризики

1. Природа процесу прийняття рішень.
2. Загальні відомості про інвестиції.
3. Фази інвестиційного проекту.
4. Бізнес-план.
5. Оцінка інвестиційної привабливості проекту.
6. Врахування ризиків у прийнятті рішення.

3. Рекомендована література

1. Менеджмент на транспорте: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Н.Н. Громов, В.А. Персианов, Н.С. Усков и др.; под общ. ред. Н.Н. Громова, В.А. Персианова. – 3-е изд.стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2010. – 528 с.
2. Карпушин Е.І. Організація та управління на електричному транспорті: Навчальний посібник. – Х.: ХНАМГ. 2008. – 170 с.
3. Экономика автомобильного транспорта: пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г.А. Кононова, А.Г.Будрин, Е.В. Будрина, М.Г. Григорян и др. ; под общ. ред. Г.А. Кононовой. – 3-е изд. стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 320 с.
4. Трихунков М.Ф. Транспортное производство в условиях рынка: качество и эффективность. .- М.: Транспорт, 1993.- 255 с
5. Левковець П.Р. Організаційно-функціональні аспекти економіки і менеджменту. Навчальний посібник. – К.: УТУ, 2000. - 396 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання – тестові завдання для модульних робіт, розрахунково-графічне завдання.

Навчальне видання

Програма нормативної навчальної дисципліни

«Організація та управління на транспорті»

підготовки спеціаліст, магістр

**спеціальності 7.05070202 і 8.05070202 «Електричні системи і
комплекси транспортних засобів»**

Розробник: **КУЛЬБАШНА** Надія Іванівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 95 а

Підп. до друку 24.04.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,3

Зам. № 9479

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.